

Motion till riksdagen

1989/90:Kr516

av Ingrid Sundberg m.fl. (m)

Turistrådet, m.m.

Få områden torde så självklart vara den enskildes ensak som hur han tillbringar sin lediga tid. Det är därför i princip felaktigt att tala om en statlig politik för rekreation och turism i den mån detta skulle innebära ett försök att påverka den enskildes fria val.

Under efterkrigstiden har såväl fritiden som människors möjlighet till alternativ vad gäller sättet att tillbringa den starkt förändrats. Att fira semester utomlands har blivit mycket vanligt och antalet charterresor från Sverige är cirka 900 000 årligen.

Vårt turistnetto är negativt och uppgår idag till cirka 15 miljarder kronor årligen. Förändringarna inom EG med den ökade rörligheten för såväl människor som kapital kommer att öka andra länders möjlighet att dra till sig turistströmmarna vilket kommer att leda till att vårt turistnetto minskar ytterligare. Till detta kommer de kostnadsökningar som drabbar den svenska turistnäringen till följd av den ökade momsbeskattningen.

I denna situation är det naturligtvis angeläget att åtgärder vidtas att öka turismen i vårt eget land. Det gäller med andra ord att få svenskar att tillbringa semestern i Sverige och att öka antalet turister från andra länder.

Sveriges turistråd är en statligt finansierad stiftelse med uppgift att bedriva turistfrämjande verksamhet. Rådets verksamhet har med åren blivit alltmer splittrad och den bedrivs i många olika former. Någon utvärdering av rådets verksamhet i syfte att utröna i vad mån turistrådets ansträngningar bidragit till att turismen ökat torde vara omöjlig att genomföra.

Riksrevisionsverket har nyligen avgivit en revisionsrapport i vilken turistrådets roll och verksamhet granskats. Rapporten har överlämnats till regeringen.

Som första hinder för en effektiv verksamhet vid turistrådet anför RRV att uppdraget till rådet är alltför brett och splittrat. Turistrådet skall ha som huvuduppgift att med producenternas intressen som utgångspunkt och utifrån ett nationellt perspektiv främja en ökning av turismen i Sverige.

Den socialdemokratiska turistspolitiken har i ökad grad gått andra vägar och medfört att man förutom uppgiften att stödja regional utveckling och sysselsättning givit turistrådet sociala uppgifter. Detta har medfört vad RRV kallar oklarhet om vilka intressen rådet skall företräda och vilka kunskaper rådet skall stå för. Vi delar den av RRV framförda åsikten att större klarhet måste skapas om vad egentligen turistrådet skall arbeta med.

Turistrådet är ett av det samlade organ som bäst känner turistsektorn i vårt land. Mot bakgrund av förväntad försämrad situation för hela turistnäringen finner vi det utomordentligt viktigt att turistrådet får koncentrera sitt arbete på det som man är bäst på, vilket också är rådets ursprungliga uppgift: att främja turismen.

Inom turistrådets organisation finns två beslutande organ; rådets styrelse och delegationen. RRV pekar på de styrproblem detta medför. Man föreslår därför att turistrådets organisation renodlas och att delegationens uppgifter flyttas till rådet.

Vi anser att regeringen bör se över rådets arbetsformer och organisation inklusive styrelsens sammansättning i syfte att renodla turistrådets verksamhet och koncentrera densamma för att skapa ökad effektivitet och därmed ökade möjligheter för rådet att arbeta inom det område där dess insatser borde vara av störst värde.

Sverige har ur rekreationssynpunkt många positiva värden: Vår orörda natur. Allemansrätten. Möjlighet till aktiviteter som saknas på andra håll. Vår kultur och våra kulturbygder.

Sammantaget ger det oss möjligheter att anpassa vårt utbud så att fler väljer att stanna i Sverige på semestern och att utländska turister vill resa hit.

Arbetet med att främja turismen i vårt land kommer att bli allt viktigare. Många negativa faktorer medverkar till att allt fler svenskar för fritid och rekreation hellre reser till andra länder samtidigt som utlänningar drar sig för att semestra i Sverige.

Vårt kostnadsläge är mycket högt. Tjänstebilar beskattas inte längre efter miltal utan efter bilens värde varför bilresor utanför Sverige ställer sig förmanliga. Vår turistmoms blir världens högsta. Vi torde inom kort få bensinkostnader som ligger över de länder vi kan jämföras med. Höjda taxeringsvärden på fritidshus gör det billigare att äga hus utomlands. Skattebeläggning av uthyrning minskar viljan att hyra ut.

En ökad inriktning på upplevelseturism finns redan nu i vårt land. Vissa kommuner, särskilt i Norrland men också i södra Sverige, har lagt in aktiviteter som t.ex. kanotfärder, cykelfärder och forsfärder m.m. i sitt utbud. Dock har kulturupplevelser ännu inte fått den omfattning som kan motiveras såväl av värdet som av deras möjligheter att bidra till ökad turism.

Våra fornminnen, slott och kyrkor, våra historiska minnesmärken och övriga kulturbyggnader och våra museer utgör skatter som alltför litet utnyttjas ur turistsynpunkt. Den tid är inte avlägsen när museerna hade förkortat öppethållande under semester månaderna. Kyrkor är ofta låsta under semesterperioden och tillgängligheten till kulturminnesmärken begränsad. Kyrkorna tillhör vårt lands främsta kulturskatter och bör vara lätt tillgängliga. De har ofta väl utformad information om byggnad, inventarier och klenoder.

Det är nödvändigt att kulturturen får en stark ställning. Värdet därav är flerdubbelt. Dels tillfredsställs alla de som vill att en semesterresa skall ge kulturupplevelser, dels görs vårt land attraktivt för alla dem från andra länder som önskar att deras Sverigeresa skall ge information om och upplevelser av svensk kultur i olika former.

Därtill kommer att en medveten satsning på kultur i turistlivet också ger

dem som inte i första hand efterfrågar kulturopplevelser nya intressen och bidrar till att sprida kunskaper om vårt eget land, dess historia och kultur.

I årets budgetproposition tar statsrådet upp kravet på att museerna utarbetar ett samlat verksamhetsprogram där målen för de olika verksamhetsgrenarna presenteras. I argumentationen därför läggs alltför litet vikt vid museernas uppgift som förmedlare av upplevelser. I alltför hög grad ger propositionen uttryck för att vilja styra museerna i samma riktning och därmed motarbeta den specialisering och frihet i uppläggningsen av museernas verksamhet som vi anser vara så viktig.

Vi anser att museernas vilja att satsa på utåtriktade åtgärder, att aktivt verka för att bli den centrala institution dit människor som söker upplevelser och information vänder sig, får alltför litet utrymme. Ett museum som alls inte vänder sig till allmänheten med god information om sina samlingar också på främmande språk, som begränsar sitt öppethållande under den tid när turister kan förväntas och som under semestertid lägger ned aktiviteter riktade till barn kan ändå skaffa sig högre bidrag genom ett gott internt samarbete med länets övriga kulturmiljöinstitutioner, medan ett museum som aktivt planerar för att under semestertid kraftigt öka exponering och information riktat till olika grupper kommer på efterkälken.

Våra läns museer har – liksom andra museer – en grundläggande funktion i arbetet på att öka kulturturen. Varje läns museum bör därför ha information om utställningsobjekt och verksamhet på minst ett främmande språk. Vi får heller inte bortse från att särskilda satsningar bör göras för våra nordiska grannar vilka svarar för den största turistströmmen till Sverige.

Sedan åtskillig tid tillbaka är våra fornminnen föredömligt markerade på kartor och utefter vägarna. Kommunerna bör uppmärksammas på vikten av att utsatta tavlor också ger en uppfattning om fornminnets karaktär och avståndet till fornminnet i fråga för att därmed underlätta för äldre och barnfamiljer att göra besök.

På samma sätt bör information om utflykter och cykelvägar alltid hänvisa till kulturminnesmärken efter vägen.

Våra hembygdsgårdar utgör en ytterst värdefull resurs för både turistlivet och kulturminnesvården. Det är viktigt att ett gott samarbete utformas mellan turistrådet och hembygdsföreningarna runt om i vårt land. Hembygdsgårdarna bör därvid stimuleras till att erbjuda aktiviteter som erinrar om forna tider, det må vara deltagande i slätter eller färd efter häst och vagn. Den s.k. upplevelseturismen har sin plats även inom kulturturen och bör därvid omfatta inte bara de alltmer populära musikveckorna utan också upplevelser som erinrar om gångna tider.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en översyn av turistrådets arbetsformer och organisation,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att turistrådet bör förstärka samarbetet med hembygdsföreningar och hembygdsgårdar,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om läns museernas skyldighet att ge information på främmande språk,

Mot. 1989/90
Kr516

4. att riksdagen sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om museernas utåtriktade verksamhet.

Stockholm den 25 januari 1990

Ingrid Sundberg (m)

Lars Ahlmark (m)

Göran Åstrand (m)

Karin Falkmer (m)

Lars G Ahlström (m)

Elisabeth Fleetwood (m)